

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Vokks Kraft AS
Postboks 160
2882 DOKKA

Vår dato: 04.07.2018
Vår ref.: 201836537-2
Arkiv:
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Anne Johanne Rognstad

VOKKS Kraft AS – Tillatelse til å gå under sommer LRV i Trevatna i Søndre Land kommune, Oppland

Vi viser til søknad fra VOKKS Kraft AS av 3. juli 2018 om midlertidig tillatelse til å gå under sommer LRV i Trevatna som følge av en tørr sommer og negativt tilsig til Trevatna. VOKKS Kraft AS søker om å opprettholde en minstevannføring på 60 l/s for å ivareta forholdene for elvemusling og fisk.

Om Søknaden

NVE har mottatt følgende søknad fra VOKKS Kraft AS:

«På grunn av langvarig tørke er nå tilsiget inn i Trevatna lavere enn fordampning fra innsjøen. Dette innebærer at vannstanden synker selv om vi hadde stengt lukene på dammen. Vi har redusert tappingen fra 200 l/s til 60 l/s og mener at det er uforsvarlig å tappe mindre av hensyn til fisk og elvemuslinger i Fallselva. Vannstand er fortsatt minkende og er i dag (54 cm under HRV) 4 cm lavere enn tillatt minstevannstand på sommeren.

Vi ber om tillatelse til fortsatt å tappe ca 60 l/s selv om dette medfører at vannstanden på Trevatna vil bli redusert. Fall kraftverk står og vil ikke bli startet før vannstanden er ca 45 cm under HRV og stigende.»

VOKKS Kraft AS har informert NVE om at nedtappingshastigheten vil være ca. 0,5 cm i døgnet dersom man slipper en minstevannføring på 60 l/s. I løpet av en 14 dagers periode vil vannstanden i Trevatna senkes med ytterligere 7 cm ifølge VOKKS kraft sin hydrologiske modell.

Høring

NVE har sendt saken på høring til Fylkesmannen i Oppland og Søndre Land kommune.

Fylkesmannen i Oppland skriver følgende i e-post av 3.7.2018:

«Vi viser til Deres e-post av i dag med oversendelse av søknad fra VOKKS kraft om tillatelse til å underskride tillatt sommervannstand i Trevatna for å kunne opprettholde en begrenset vannføring på 60 l/sek i Fallselva.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Fallselva har en svært sårbar bestand av elvemusling og elveaure. Nederste delen av elva er i tillegg gyte- og oppvekstelv for storaure fra Randsfjorden. En fullstendig tørrlegging av elva må forventes å kunne gi stor dødelighet på aure og elvemusling. For storauren fra Randsfjorden vil dette begrense seg til noen årganger med ungfisk, mens for elvemuslingens vedkommende er hele bestanden i elva, og situasjonen vil kunne bli svært alvorlig for bestanden dersom vannføringen bortfaller helt. Redusert sommervannstand i Trevatna vil virke skjemmende og muligens også medføre noen bruksulempene knyttet til båthold etc. Miljøkonsekvensene av lav sommervannstand i magasinet vil imidlertid være begrenset sammenlignet med konsekvensene av tørrlegging av Fallselva.

Det er prisverdig at VOKKS er oppmerksom på miljøutfordringene en tørrlegging ville medføre i elva. Vi mener deler VOKKS sin vurdering av at hensynet til miljøverdiene i elva må gå foran de estetiske hensynene og brukerulempene knyttet til lav vannstand i Trevatna, og anbefaler derfor at søknaden imøtekommes.»

Søndre Land kommune skriver følgende i e-post av 4.7.2018:

«Søndre Land kommune ser ingen annen mulighet enn at det må gis midlertidig tillatelse til å gå under sommer-LRV i Trevatna, da Fallselva må sikres en minstevannføring.

Det hadde vært av interesse å vist litt mer om hvordan VOKKS har manøvrert Trevatna i forhold til å unngå denne situasjonen.

Det hadde også vært av interesse for kommunen å visst hva slags konsekvenser en eventuell uheldig manøvrering av Trevatna kan medføre for VOKKS?»

NVEs vurdering

Søndre Land kommune stiller spørsmål ved manøvreringen av Trevatna gjennom våren og forsommeren. NVE har vært i kontakt med VOKKS Kraft AS og de opplyste om at det ikke har vært kraftproduksjon i Fall kraftverk siden 6. juni 2018 kl. 09.00. Da var vannstanden i Trevatna 47 cm under HRV. I perioden etter sank vannstanden til 48 cm under HRV, og steg i en nedbørperiode til 46 cm under HRV. Det 22. juni hadde vannstanden sunket til 50 cm under HRV, altså fastsatt sommer LRV. Vannføring ut fra Linnerud-dammen (inntaksdam Fall kraftverk) hadde frem til da vært mellom 200 og 210 l/s. Minstevannføringen ble den 22. juni redusert til 140 l/s. Vannstanden i Trevatna fortsatte å synke, og minstevannføring ble redusert ytterligere til 70 l/s den 27. juni. Da var vannstanden i Trevatna 52 cm under HRV. Den 3. juli var vannstanden i Trevatna 54 cm under HRV og minstevannføring var 60 l/s.

NVE ga tillatelse til bygging av Fall kraftverk og regulering av Trevatna i vedtak av 14.07.2003. I konsesjonen ble det fastsatt følgende reguleringsgrenser og vannslipp:

Magasin	HRV kote	LRV kote	Reg. høyde m	Naturlig vannstand
Trevatna	384,0	381,0	3	381,4

Vannstanden i Trevatna skal holdes mellom HRV og HRV - 0,5 m i perioden fra 15. mai - 1. oktober

Det skal slippes følgende minstevannføring fra Trevatna:

21. oktober - 15. april: 130 l/s

16. april- 24. september: 200 l/s

25. september - 10. oktober: 300 l/s

11. oktober - 20. oktober: 200 l/s

Når vannstanden i Trevatna er 0,5 m under HRV i perioden 15. mai -1. oktober slippes tilsiget. Alle vannføringsendringer skal skje med myke overganger.

VOKKS Kraft AS søker nå om å gå under sommer LRV som er HRV -0,5 m. Bakgrunnen for dette er at tilsiget er negativt på grunn av langvarig varme og tørke. VOKKS Kraft AS søker om å slippe en minstevannføring på 60 l/s for å sikre vann i Fallselva og opprettholde levelige forhold for fisk og elvemusling.

Sommervannstanden i Trevatna er satt med hensyn til friluftsliv og brukerinteresser rundt vannet. Det er mange hytter i området og vannet brukes både til bading og fiske.

Med bakgrunn i undersøkelser som ble gjort i forbindelse med konsesjonssøknaden, søk i Naturbase og Artskart og uttalelsen fra Fylkesmannen har Fallselva en svært sårbar bestand av elvemusling. Det er også stasjonær ørret på utbyggingsstrekningen. Den nederste delen av elva er i tillegg gyte- og oppvekstområde for storørret fra Randsfjorden. NVE støtter Fylkesmannen sin uttalelse om at en tørlegging av elven vil kunne føre til stor dødelighet av elvemusling og ørret. NVE legger særlig stor vekt på å ivareta forholdene for elvemusling som er en nasjonal ansvarsart og er vurdert som sårbar (VU) i rødlisten. NVE legger også vekt på at en fullstendig tørlegging av elven vil kunne ha negative konsekvenser for Randsfjorden sin bestand av storørret som bruker de nederste områdene i Fallselva.

VOKKS Kraft AS har uttalt at vannstanden i Trevatna vil synke med 0,5 cm i døgnet med en tapping på 60 l/s. Om tørken vedvarer i 14 dager vil dette redusere vannstanden med 7 cm, og 14 cm dersom tørken vedvarer ut juli. NVE erkjenner at en lavere sommervannstand i Trevatna vil redusere landskapsverdien rundt vannet. Lavere vannstand kan også medføre ulemper for båttaktivitet og andre brukerinteresser knyttet til vannet. NVE mener imidlertid at miljøkonsekvensene av lav sommervannstand i magasinet vil være begrenset sammenlignet med konsekvensene av tørlegging av Fallselva.

NVE mener at vurderingene er i tråd med prinsippene i naturmangfoldloven som skal ivaretas når vedtak treffes, jf. naturmangfoldloven §§ 8-12. NVE kan heller ikke se at tiltaket er i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

NVE vil understreke at dette vedtaket ikke er knyttet til kraftproduksjon i Fall kraftverk, men en tillatelse som gis for å sikre forholdene for elvemusling og storørret i Fallselva. Videre vil NVE bemerke at denne tillatelsen gis på bakgrunn av en tørr vår og sommer og må anses som et vedtak knyttet til en ekstrem vær-situasjon.

Konklusjon

NVE gir tillatelse til at VOKKS Kraft AS kan tappe 60 l/s i minstevannføring ut av Trevatna og gå under sommervannstanden på HRV -0,5 m. Tillatelsen gjelder frem til vannstanden i Trevatna er på HRV -0,5 m.

Tillatelsen er gitt i medhold av vannressursloven § 8.

Tillatelsen blir gitt på følgende vilkår:

- **Minstevannføringsslippet på 60 l/s skal overholdes frem til vannstanden Trevatna er på HRV -0,5. Deretter skal gjeldende manøvreringsreglement overholdes.**

- Det skal ikke foregå kraftproduksjon i Falla kraftverk før vannstanden er over HRV -0,5 og stigende.
- VOKKS Kraft AS er ansvarlig for å informere grunneierne rundt Trevatna om tillatelsen.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jf. fvl. kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
direktør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Fylkesmannen i Oppland
Fylkesmannen i Oppland v/Ola Hegge
SØNDRE LAND KOMMUNE
SØNDRE LAND KOMMUNE v/Anette Sand
TREVATNA GRUNNEIERFORENING
Vokks Kraft AS v/Arne Nybraaten